

Norge og Fellesmarkedet

Det skal bli folkeavstemning om Norges forhold til Fellesmarkedet. En vurdering av fordelene og ulempene for landet som helhet bør være grunnlaget for den enkeltes standpunkt ved folkeavstemningen. Men har vi gjennom pressen, kringkastingen og debatten mann og mann imellom fått en allsidig og nøktern orientering om de spørsmål vi skal ta stilling til? Dessverre nei. Mange føler at de ikke har fått dette, og vi vil derfor i denne trykksak drøfte noen av de mange viktige spørsmål som vedrører Norges forhold til Fellesmarkedet.

I.

Dreier Fellesmarkedet seg bare om økonomisk samarbeid?

Da Fellesmarkeds-debatten kom i gang hos oss høsten 1961, hevdet forkjemperne for fullt medlemskap at det bare var spørsmål om et utvidet økonomisk samarbeid med andre europeiske land. Senere har det kommet helt tydelig fram at Fellesmarkedet også, ja, kanskje først og fremst, har meget fremtredende *politiske* mål. Den politiske målsetting er riktignok ikke så klart presisert i Roma-traktaten. Men uttalelser og erklæringer fra Fellesmarkedets forskjellige organer og fra ledende politikere innen «de seks» gjør det klart at hensikten er å legge grunnlaget for et Europas Forente Stater. Det er også fremholdt at Europa, gjennom opprettelsen av Fellesmarkedet, vil bli en «tredje supermakt» ved siden av Sovjetsamveldet og U.S.A. Om dette langsiktige mål har f.eks. den tyske forbundskansler, Konrad Adenauer, uttalt: «Fellesmarkedet er ikke noe prøveekteskap. Jeg tenker meg det ikke som et statsforbund, men som en *forbundsstat*.»

Spørsmålet til hver enkelt av oss er derfor: Er vi beredt til å oppgi Norge som nasjonalstat og gå inn som en del av en europeisk forbundsstat?

II.

Hvilke økonomiske virkemidler bygger Fellesmarkedet på?

De viktigste midler for å gjennomføre det økonomiske samarbeid i Fellesmarkedet er: Gradvis avskaffelse av all toll og andre restriksjoner på handelen mellom medlemslandene, avskaffelse av subsidie- og støtteordninger og opprettelse av en *felles tollmur overfor resten av verden*. Det forutsettes at dette skal føre til at handelen mellom medlemslandene øker, og at de forskjellige land vil kunne utvikle de næringer som har gode naturlige betingelser, mens

de næringer som har vært mer eller mindre avhengig av tollbeskyttelse o. l., vil falle bort.

Andre og like viktige midler i Fellesmarkedets økonomiske samarbeid er bl. a. fri etableringsrett, fri kapitalbevegelse og fritt arbeidsmarked. Disse rettigheter innebærer at utlendinger — om Norge blir medlem av Fellesmarkedet kan plassere kapital i aksjer og virksomheter i Norge, at de kan kjøpe eiendommer og søke arbeid her og starte næringsvirksomhet på like fot med oss. Disse rettigheter er gjensidige, slik at nordmenn får de samme rettigheter i utlandet.

III.

Skaper avskaffelse av toll og støtteordninger større vanskeligheter for Norge enn for de andre fellesmarkedsland?

Ingen av de nåværende fellesmarkedsland har så ugunstig handelsbalanse som Norge. Det kan nevnes at Norge (1960) importerte varer fra de nåværende EEC-land for ca. 3 400 millioner kroner, mens vi eksporterte til dem for bare ca. 1 600 millioner. Ved opphevelse av tollene overfor fellesmarkedslandene vil Norges heimemarkedsnæringer således tape uforholdsmessig mye tollbeskyttelse sammenliknet med de toll-lettelser våre eksportnæringer vil oppnå. Enda gir disse tall ikke på langt nær det fulle bilde av misforholdet. Virksomheter som på grunn av landets klima, lave befolkningstetthet o. l. har måttet ha vern i form av toll eller importreguleringer, vil få så store vanskeligheter at mange av dem kan måtte opphøre. Og ingen kan trøste seg med at dette bare går ut over de virksomheter som blir direkte rammet. All næringsvirksomhet skaper jo også indirekte arbeidsplasser og næringsgrunnlag for mange andre enn de direkte ansatte.

Av den norske yrkesbefolkning er ca. 25 % sysselsatt i industrien. Herav er igjen hele 80 % knyttet til heimemarkedsindustrien, mot 20 % i eksportindustrien. *Eksportindustrien sysselsetter således bare 5-6 % av den totale yrkesbefolkning.* Det synes derfor klart at den lagt største delen av arbeidsplassene vil komme i faresonen ved fullt medlemsskap i Fellesmarkedet.

Nå er det hevdet at de forholdsvis små bedrifter innen vår heimemarkedsindustri vil kunne vokse seg store når de får adgang til Mellom-Europas store markeder. Men er ikke dette ønsketenkning? Våre bedrifter som ligger langt fra disse markeder, vil, selv om de utvider og rasjonaliserer, ikke kunne konkurrere på like fot med de kjempestore bedrifter som kan nå sine markeder med f. eks. lastebil på noen timer.

IV.

Reiser fri etableringsrett særlige problemer for Norge?

Den frie etableringsrett åpner *teoretisk* like muligheter for nordmenn til å etablere næringsvirksomhet i f. eks. Belgia eller Tyskland, som for belgiere eller

tyskere til å gjøre det i Norge, om vi blir medlem av Fellesmarkedet. Men når en skal vurdere verdien av denne likheten, må en huske på at av de nåværende medlemsland, eller de som har søkt medlemskap, er det først og fremst Norge som har betydelige unyttede naturressurser i skog, fjell, fossekraft og fiskeforekomster langs vår langstrakte kyst. Disse naturlige ressurser kan danne grunnlaget for en jevn, harmonisk utvikling av vårt næringsliv for oss selv og for våre etterkommere.

Blir det fri etableringsrett, kan våre naturressurser bli oppkjøpt og utbygd av kapitalsterke utlendinger i løpet av en kort, hektisk periode, mens vi som er kapitalfattige, selv vil ha liten glede av retten til fritt å investere i utlandet. Det sies riktignok: Vi har da ikke hatt noe imot utenlandsk kapital før. Det er riktig. Men det er stor forskjell på det å låne kapital i utlandet for delvis finansiering av en bedrift som skal eies og drives av nordmenn, og at utenlandsk kapital sikrer seg eiendomsretten til bedrifter. I denne forbindelse vil det være på sin plass å peke på at utenlandske bedriftsherrer neppe vil ha den samme ansvarsfølelse for sine norske arbeidere som norske bedriftseiere.

En annen følge av etableringsretten er at med den store befolkningstettheten i Mellom-Europa — fra 7 til 31 ganger så stor som vår —, har folket i disse land et påtrengende behov for «alburom» når det gjelder friluft- og ferieområder. Som eksempel kan nemnes at i Danmark har utlendinger kjøpt opp så mye av de danske strender at danskene i all hast måtte lage en egen lov for å prøve å stoppe det og bevare områdene for danske borgere. Blir vi medlem av Fellesmarkedet, kan vi ikke hindre at mellomeuropeerne i stor utstrekning vil kjøpe opp tomter og områder i vår skjærgård, våre skoger og våre fjell til fortrengsel for nordmenn. Utlendingene vil selv bli eiere av hytter og feriesteder og vil da ikke lenger være turister som gir vår turistnæring inntekter. Dertil vil de selv kunne etablere og drive turistnæring her.

V.

Mister Norge helt eller delvis sin selvbestemmelsesrett hvis vi går inn i Fellesmarkedet?

Fellesmarkedets viktigste organer er Kommisjonen, Ministerrådet, Forsamlingen og Domstolen. I disse organer vil Norge kanskje få 4—8 % av den samlede stemmevekt. I saker som angår næringslivet, samferdselspolitikken og sosialpolitikken m. v., kan Kommisjonen og Ministerrådet treffe beslutninger som setter nasjonale lover og vedtak til side. Det innrømmes vel nå av alle at et medlemskap i Fellesmarkedet vil bety at norsk *beslutningsmyndighet* (suverenitet) på vide og viktige områder blir overgitt til Kommisjonen og Ministerrådet. Det hevdes imidlertid at den suverenitetsavgivelse som vi her står overfor, ikke er vesensforskjellig fra den vi har gått med på i F.N. — *Det er likevel en vesensforskjellig*. Mens vi gjennom vårt medlemskap i F.N., som omfatter alle nasjoner, har påtatt oss plikter for å opprettholde verdensfreden, men

uten at F.N. har noen innflytelse på vår innenrikspolitik, vil Fellesmarkedets organer bestemme over vår handelspolitikk, vår sosialpolitikk, vår jordbruks- og fiskeripolitikk og vår næringspolitikk for øvrig. — Mister vi således gjennom medlemskap i Fellesmarkedet vår uavhengighet på disse områder, kan vi spørre oss selv om hvilken grad av politisk selvstendighet vi vil ha i behold.

VI.

Kan vi forhandle oss til særvilkår der Romatraktaten byr på problemer for oss?

Når diskusjonen er kommet inn på alle de vanskeligheter som medlemskap i Fellesmarkedet vil føre med seg, er det alltid blitt henvist til at vi ved forhandlingene i Bryssel må få særvilkår og unntaksregler, og det er blitt gitt inntrykk av at det kan være lett å oppnå dette. Det har vært enighet om at heimemarkedsindustrien og jordbruk og fiske vil få store vanskeligheter i Fellesmarkedet. For heimemarkedsindustrien vil den nåværende tollbeskyttelse på ca. 900 mill. kr. pr. år måtte falle bort. For jordbruket er Fellesmarkedets landbrukspolitikk beregnet til å medføre en inntektsnedgang på ca. 600 mill. kr. pr. år. Og for fiskeriene vil medlemskap i Fellesmarkedet føre til at utenlandske fiskere får fiske innenfor vår fiskerigrense, og at de får rett til å bringe fangsten til norsk havn. Om det kan oppnås særvilkår som kan minske vanskelighetene for disse næringer, så vil det i alt vesentlig bare være for overgangstiden fram til 1970, og i alle tilfeller dreier seg om rent økonomiske forhold, som trass i alt vil være av relativt underordnet betydning sammenliknet med tapet av politisk og nasjonal suverenitet og selvbestemmelsesrett.

VII.

Har vi ikke noe valg?

I diskusjonen om Fellesmarkedet har vi alle hørt påstanden om at det for Norge ikke kan være tale om andre tilknytningsformer enn fullt medlemskap. Men forholder det seg virkelig slik at vi ikke har fritt valg i denne sak? — Norge og nordmennene er med sterke bånd knyttet til Vest-Europa og vestens livsform. Vi har hatt og bør fortsatt ha det best mulige samarbeid med de vestlige demokratier. Ved vårt medlemskap i NATO har vi tatt den politiske konsekvens av Norges plass i kampen mellom demokrati og kommunisme. Om vi nå skal velge å stå utenfor Fellesmarkedet, eller ikke gå lenger enn til en assosieringsavtale, så vil ikke dette bety noe som helst brudd på denne linje. Når det derfor i diskusjonen hevdes at Norge, fordi det er medlem av NATO, ikke har noe annet valg enn fullt medlemskap, må en undres over hvordan denne påstanden er oppstått. Fra ansvarlig NATO-hold har det aldri vært ytret noe i den retning, og det synes da også ganske urimelig at våre forbundsfeller i NATO skulle vise mindre imøtekommenhet overfor Norge enn overfor t. e. Sverige som ikke er NATO-medlem og venter å få en assosieringsavtale.

VIII.

Øker Fellesmarkedet og norsk medlemskap sjansene for fred i verden?

Det er hevdet at Fellesmarkedet vil bli en stormakt både økonomisk, politisk og militært. Videre at det vil virke som en støtpute mellom U.S.A. og Sovjetsamveldet. Hvis Fellesmarkedet kunne medvirke til å hindre krig, er det selvsagt noe vi alle ville være glad for. Men meningene om dette er delte, og ingen ringere enn generalsekretæren i NATO, Dirk Stikker, har karakterisert et «forent Europa» som en «tredje makt» mellom U.S.A. og Sovjetsamveldet som en «ytterst farlig idé å sette ut i livet».

Mye tyder på at de ledende land innen Fellesmarkedet i dag tar sikte på å gjøre Europa til en slik «tredje makt», og i så fall kan det reises tvil om Norges tilslutning til Fellesmarkedet vil være i samsvar med vårt folks ønske om å bidra til en fredelig utvikling i verden. Forbeholdsløst å påstå at Fellesmarkedet og norsk medlemskap i dette er fredsfremmende, er derfor en usaklig utnyttelse av folkets ønske om fred.

IX.

Får vi som medlem av Fellesmarkedet beholde vårt demokratiske styre?

En av demokratiets grunnleggende forutsetninger er folkets rett til selv å velge de representanter som skal ha den lovgivende og utøvende myndighet. Folkene i de land som går inn i Fellesmarkedet, mister en vesentlig del av denne rett. Fellesmarkedets overstatlige institusjoner i Bryssel er et styre av eksperter, som ikke er valgt av folket eller står ansvarlig overfor et folkevalgt organ, men er utnevnt av de forskjellige lands regjeringer. Denne styreform kan være effektiv, nesten like effektiv som et diktatur. Men er den demokratisk? Folkets muligheter til å gjøre sin vilje gjeldende overfor dette ekspertstyret er svært små, for ikke å si lik null. I et folkestyrt land kan et flertall i folket, om det er uenig med regjeringens og nasjonalforsamlingens beslutninger og vedtak, gjennom frie valg sørge for å få et nytt styre som kan endre vedtakene. Men om folkeflertallet i et fellesmarkedsland er aldri så uenig og misfornøyd med Ministerrådets og Kommisjonens politikk, har det i praksis ingen mulighet til å endre den.

Ved medlemskap i Fellesmarkedet fraskriver vi oss på viktige områder innflytelse over utviklingen i vårt eget land for oss selv og våre etterkommere.

GITT UT AV: **NORGE OG FELLESMARKEDET**
OPPLYSNINGSUTVALGET AV 1962

Stortingsgt. 30 - Telefon 410906 og 412142
Postgirokonto 30954